

Už jste někdy slyšeli nějaké zvíře mluvit? Mluví zvířata v pohádkách. (Ve které - o Zlatovlásce, Jiřík rozumí řeči zvířat.) Ale v běžném životě, třeba kůň, nebo pes nemluví. Nanejvýš papoušek nebo kavka, ale jinak nic. Ti ptáci nemluví sami za sebe, ani jen opakuji - papouškují -, co se dříve naučili. V bibli je jeden příběh, v němž slyšíme promluvit zvíře. A mluví v náramně zvláštní chvíli. Poslouchejte.

Izraelci pokračovali v cestě do země, kterou jim slíbil Bůh jako dar. S Boží pomocí zvítězili izraelští bojovníci nad dvěma emorejskými králi, kteří se postavili proti nim. Tak se dostali až na hranice moábské země, kde vládl **král Balák**. Balák měl z Izraelců strach. Slyšel o jejich vítězství nad sousedními Emorejci, slyšel o tom, že izraelské poutníky chrání mocný Bůh. Přemýšlel, co s tím. Jak si s Izraelci poradím? Rozhodl se: Pozvu si na pomoc

kouzelníka Bileáma

. Když on se postaví proti Izraeli, jistě se nám podaří zvítězit.

Bileám byl zvláštní muž. Byl to pohanský kouzelník, proslulý mudrc. Všelicos předpovídal a také pronášel dobrořečení a zlořečení. Všichni věřili v moc těchto jeho slov: **dobr**

ořečení

, požehnání přinese věci dobré,

zlořečení

a kletby přinesou nezdár, zkázu a smrt. Bileám však už také slyšel o Hospodinu a o velikých věcech, které prokázal izraelskému národu. Bylo mu jasné, že Hospodin je mocný Bůh. - K tomuto Bileámovi dorazili

poslové

od krále Baláka. Přinesli mu

vzácné dary

, zlato a stříbro, a vyřídili mu od svého krále tento vzkaz:

„Hle, z Egypta vyšel lid, který pokryl povrch země. Nyní se přiblížili k mé zemi. Prosím, přijd' ke mně a proklej mi tento lid, neboť je silnější, než jsme my. Snad ho pak porazím. Víím, že komu ty požehnáš, je požehnaný; koho ty prokleješ, je proklet."

Bileám by byl rád vyhověl poslům a přijal nabízené bohatství, ale nechtěl si rozhněvat mocného Boha Izraelců. Proto řekl poslům:

„Přenocujte zde; dám vám odpověď, až ke mně promluví Hospodin."

V noci se Bileám modlil k Hospodinu. Tážal se, co má učinit. Hospodin mu řekl:

„Nechod' s nimi, nezlořeč tomu lidu, neboť je požehnaný."

Bileám uposlechl Hospodina a ráno poslům odpověděl:

„Odejděte do své země, Hospodin odmítl pustit mne s vámi."

Poslové se vrátili k **Balákovi** a oznámili: *„Bileám odmítl s námi jít."* Balák byl

však rozhodnutý získat kouzelníka za každou cenu. Bez jeho mocného slova by se neodvážil vytáhnout proti Izraeli. Vybral proto

nové posly

, vznešenější než předtím, a dal jim pro Bileáma ještě více darů. Poslové vyřídili Bileámovi nové Balákovo pozvání:

„Nerozpakuj se přijít ke mně. Převelice si tě budu vážit a učiním vše, co mi řekneš. Jen přijď a proklej na mé přání tento lid.“

Bileám však odpověděl:

„I kdyby mi Balák dal plný dům stříbra a zlata, nemohl bych přestoupit rozkaz Hospodinův. Přesto zde zůstaňte i této noci, ať zvím, co bude Hospodin dále se mnou mluvit.“

Hospodin viděl do Bileáмова srdce; viděl, že Bileám touží jet s Balákovými posly. Řekl mu:

„Jdi s těmi muži. Ale budeš dělat jenom to, co ti přikážu.“

Bileám se druhého dne ochotně vydal na cestu. Chvilí jel na

oslu

, chvíli šel pěšky. Z Boží odpovědi si vybral hlavně to, že smí jet. Podmínka, pod kterou mu to Pán Bůh dovolil, se mu pomalu vytrácela z mysli. Proto ho Bůh na cestě zastavil a znovu ho varoval. Poslal mu do cesty svého anděla. Bileám jej neviděl, spatřila ho však

oslice

. Dvakrát se pokusila andělovi vyhnout, potřetí si lehla a nechtěla jít dál. Bileám ji začal zlobně

tlouci

. Tu Hospodin otevřel oslici ústa a ona promluvila:

„Co mne biješ? Tolik let ti věrně sloužím.“

Teď konečně se Bileámovi otevřely oči a také on uviděl Božího anděla. Chtěl se vrátit.

Hospodin mu však pouze znovu naléhavě přikázal:

„Jdi s těmi muži, ale nebudeš mluvit nic než to, co já budu mluvit k tobě.“

Král **Balák** vyšel **Bileámovi** vstříc. Radoval se, že mocný kouzelník konečně přijel. Ale Bileám ho hned upozornil:

„Budu mluvit jen to, co mi vloží

do úst Bůh.“

Král Balák

odvedl Bileáma na horu, odkud bylo vidět

část

izraelského tábora. Když vykonali oběti, postavil se Bileám na kraj hory, zvedl ruce a promluvil. Jaká to však slova slyší Balák z Bileámových úst? Bileám nemluví sám ze sebe, ale říká Balákovi, co mu ukládá Hospodin.

„Králi, povolal jsi mne z veliké dálky, abych ti proklel Izrael. Ale jak jej mám proklínat, když to Hospodin nechce? Ten lid není jako ostatní národy. Kéž bych já sám mezi ně patřil a zemřel jako jeden z těch, které vyvolil Hospodin.“

Král Balák se na Bileáma rozzlobil.

„Co jsi mi to provedl? Najal jsem si tě, abys mé nepřátele zatratil, a ty jim žehnáš!“

Bileám však odpověděl:

„Musím mluvit, co mi vkládá do úst Hospodin.“

Tenkrát se lidé domnívali, že má-li někdo druhého proklít, musí k tomu najít pravé místo.

Uvažoval tak i Balák: Kletba se nevydařila proto, že si nevybrali dobré místo. Byli příliš nízko, musí vylézt výše, aby byli více nad Izraelem. Odvedl tedy Bileáma jinam. Ale tam se celá věc

opakovala. Namísto

kletby

zaznělo z Bileámových úst opět

požehnání

. Ještě do třetice to Balák zkusil. Zavedl Bileáma na vysoký vrchol, kde měli pohané své posvátné místo. Myslel si, že by mohlo na kouzelníka nějak čarovně zapůsobit. Ale ani zde to do třetice nedopadlo jinak. Bileám začal Izraele ještě více chválit a nakonec zvolal:

„Kdo ti bude žehnat, bud' požehnán! Kdo ti bude zlořečit, přivolá sám na sebe zlo!“

Král Balák začal vzteky křičet, když to slyšel.

„Běž, odkud jsi přišel! Slíbil jsem ti velikou odměnu, ale nedostaneš nic!“

Bileám však spravedlivě odpověděl:

„Říkal jsme přece od samého začátku, že budu mluvit jen to, co mi přikáže Hospodin.“

Než se však Bileám vrátil domů, pronesl ještě toto slavné proroctví:

„Vyjde hvězda z Jákoba a povstane berla z Izraele, která přemůže Moábské. Všichni nepřátelé Božího lidu budou přemoženi. Boží lid si bude počínat zmužile, protože nad ním bude panovat ten, který vzejde z Jákoba a kterého pošle sám Hospodin.“

Pán Bůh vložil do Bileámových úst své slovo. Moc krále Baláka selhala, selhalo i lákání zlata. Boží Duch ovládl Bileáma nezadržitelnou mocí. Bůh umí nejen překazit **zlořečení**, ale dovede je proměnit v

požehnání

. Jeho lid se nemusí bát úkladů a zloby. Může s neotřesitelnou jistotou vyznávat:

Když je Bůh s námi, kdo proti nám.

Sestry a bratři, asi nás na celém příběhu zaráží skutečnost, že oslice promluvila. Zvíře a mluví! Neposouvá tato zázračná příhoda bibli někam do říše pohádek? Nežene vodu na mlýn všem zpochybňovatelům bible? *Jen se podívejte, jaké bláboly si ti křesťané čtou. Mluvící osel!* Ano, je to podivné, že oslice mluví. Je to přímo až nesmyslné. Když už se ale pozastavujeme nad tím, kdo mluví a co říká, nezůstávejme jen u onoho ušatého tvora z okraje příběhu. Zaměřme se na hlavní postavy. Co a proč říká král? Co a proč říká kouzelník?

Předně král. Moábský vladař Balák mluví, protože - protože má strach. Že právě on se bojí? Široko daleko nebylo mocnějšího člověka. Měl vojáky, měl bohatství, měl opevněná města, tak čeho se bát? Ovšem Balák se bojí. Bible nám to vypráví pro zasmání. Bavte se, obyčejní věřící! Bavte se - jeho veličen-stvo se bojí. Nejvíce se bojí ten, kdo má nejvíc moci. Ten nejsilnější. Obává se, že ztratí vládu a slávu. Bojí se o svou korunu, o svou říši. Má strach, že se jeho životní budovatelské dílo sesype, až dorazí Boží lid se svými zákony. S Božími zákony. Balákovi spadlo srdce do kalhot. Z moábského krále mluví strach. Řeč strachu. Řeč strachu z lidí. Řeč strachu o sebe a o vlastní vydobyté postavení. Tento strach mluví jazykem nenávisti. Jazykem zloby a neporozumění. Proto si povolává Balák k ruce Bileáma. *Proklej mi tento lid,*

koho ty prokleješ, je proklet.

Ze strachu vyrůstá nepřátelství mezi lidmi.

Opakem Baláka je Bileám. Tajuplná postava, na chvíli se vynoří a pak zase zmizí. Je to pohan, ale díky svému rozhledu chová určitou úctu k Hospodi-nu, Bohu izraelskému. (Na tom není nic zvláštního. I ve svém okolí máme lidi, kteří se sice nehlásí ke křesťanství, a přesto mají jistou dávku respektu vůči Bo-hu a Božím příkázáním.) A právě ten respekt vůči Bohu, úcta k Bohu promlouvá v rozhodující okamžik z Bileáma. *Musím mluvit, co mi vkládá do úst Hospodin.* Nebu du se přičít pravdě. Klíčová věta, z níž se rodí Bileáмова náklonnost k Božímu lidu. Úcta k Bohu a pravdě zakládá porozumění mezi lidmi.

Z evangelia jsme slyšeli Kristova slova: *čím srdce přetéká, toho jsou ústa plná.* Balák a Bileám jsou toho zářným příkladem. Máme před sebou tři druhy řeči. Řeč strachu, strachu z lidí. Pak řeč bázně před Bohem, řeč bázně a respektu. A nakonec tu řeč osličí. Která řeč je důležitější? Nepěstujme řeč strachu neboť ona nic dobrého neplodí. Také zvířata nechejme propříště raději mluvit opravdu jen v pohádkách. Přikloňme se k řeči bohabojné. Poněvadž ona dovede proměnit naše vzájemné vztahy a dát požehnání. Taková řeč je požehnáním. Amen.